

EVALUERING AF VASKETØRRE- TOILETTER I PLEJECENTRE

November 2017

Indhold

1. Indledning	3
1.1 Formål	3
2. Sammenfatning.....	3
2.1 Hovedresultater	4
2.2 Metode og datagrundlag.....	6
3. Baggrund	7
3.1 De deltagende Plejecentrene	7
3.2 Plejecentrenes implementering af vasketørre-toiletter	7
4. Resultater opnået ved implementering af vasketørre-toiletter for borgerne.....	9
4.1 Brug og oplevelse af vasketørre-toiletter	9
4.2 Selvhjulpenhed ved toiletbesøg	10
4.3 Gevinster for borgeren ift. hygiejne og sundhed	11
5. Resultater opnået ved implementering af vasketørre-toiletter for personale og ledere	14
5.1 Frigivelse af tid.....	14
5.2 Fleksibel udnyttelse af tid og medarbejderressourcer	15
5.3 Arbejdsmiljø.....	15
6. Erfaringer og læring.....	18
6.1 Oplevede udfordringer ved de implementerede vasketørre-toiletter	18
6.2 Plejecentrenes anbefalinger og råd.....	19

1. INDLEDNING

I 2016 implementerede Københavns Kommunes Sundheds- og Omsorgsforvaltning (SUF) vasketørre-toiletter på en række plejecentre. Perioden for den systematiske implementering af vasketørre-toiletter løb fra 2016 til ultimo 2017, herefter tages beslutning om den videre proces.

For at kvalificere og give input til beslutningerne om det videre arbejde med vasketørre-toiletter i plejecentre har Afdeling for Data og Analyse gennemført en evaluering i samarbejde med Afdeling for Velfærdsinnovation samt Hjælpemiddelcentret (HMC). Evalueringen samler op på tre udvalgte plejecentres erfaringer med brug af vasketørre-toiletter.

Baggrunden for at implementere vasketørre-toiletter er bl.a. baseret på viden fra andre undersøgelser, som viser, at vasketørre-toiletter kan bidrage til at gøre borgerne mere selvhjulpne og medføre en tidsmæssig gevinst for medarbejderne, hvis kommunen arbejder systematisk med at implementere vasketørre-toiletter (KL, 2014).

1.1 FORMÅL

Formålet med denne evaluering er at dokumentere erfaringer, resultater og effekter af vasketørre-toiletter for borgere og medarbejdere på tre udvalgte plejecentre i Københavns Kommune. Resultaterne af evalueringen vil indgå i beslutningsgrundlaget om, hvorvidt der skal investeres i flere vasketørre-toiletter til plejecentre i Københavns Kommune. Evalueringens resultater omkring organisering og implementering af vasketørre-toiletter vil desuden bidrage til at kvalificere den aktuelle og evt. fremtidige implementering af vasketørre-toiletter i flere plejecentre i SUF.

Evalueringen vil konkret belyse:

- De deltagende plejecentres systematiske implementering af vasketørre-toiletter.
- Effekter for borgerne opnået ved implementering af vasketørre-toiletter.
- Effekter for personale og ledere opnået ved implementering af vasketørre-toiletter.
- Plejecentrenes råd og anbefalinger til at kvalificere arbejdet med vasketørre-toiletter i plejecentre.

2. SAMMENFATNING

Evalueringen peger overordnet på, at der blandt de deltagende plejecentre, er opbakning til at implementere vasketørre-toiletter, da de bliver betragtet som en god og smart løsning til de borgere, der er i stand til at bruge dem selvstændigt eller med let støtte fra medarbejdere. Det skyldes dels, at vasketørre-toiletter forventes at have en positiv effekt på borgernes nedre hygiejne, fordi borgerne bliver vasket og tørret.

Vasketørre-toiletterne kan desuden medvirke til at forbedre borgernes oplevelse af værdighed og selvstændighed, idet borgerne slet ikke eller i mindre grad har brug for medarbejderes hjælp til at vaske og tørre sig. Det er dog vanskeligt at dokumentere og fastsætte de konkrete effekter af borgernes brug af vasketørre-toiletter, men de adspurgte ledere og medarbejdere har en klar formodning om, at vasketørre-toiletter er med til at nedsætte borgernes risiko for urinvejsinfektioner (blærebetændelse).

Da det primært er borgerne, der har størst glæde og gavn af vasketørre-toiletterne, bør en evt. fremtidig implementering af vasketørre-toiletter ske med udgangspunkt i ønsket om, at forbedre borgernes toiletbesøg, hygiejne, værdighed og selvstændighedsfølelse.

Medarbejdernes udbytte af borgernes brug af vasketørre-toiletter er begrænset og meget borgerafhængigt. Det gælder både, hvad angår medarbejdernes besparelse af tid ift. assisteret toiletbesøg og mere fleksibel udnyttelse af tiden brugt ved assisteret toiletbesøg. Vasketørre-toiletterne er med til at give en mindre forbedring i plejepersonalets fysiske og psykiske arbejdsmiljø. Det fysiske arbejdsmiljø er til gengæld stærkt forværret for rengøringspersonalet, da de har fået mere slidsomme arbejdsstillinger og tunge løft. Samlet set har borgernes brug af vasketørre-toiletter ikke en så markant og mærkbar positiv betydning for medarbejderne, at det i sig selv skaber grundlag for at implementere flere vasketørre-toiletter i plejecentre.

2.1 HOVEDRESULTATER

Et godt implementeringsforløb er vigtigt og afgørende for at indfri vasketørre-toiletternes potentialer

Evalueringen har ikke haft til formål at dokumentere selve implementeringen af vasketørre-toiletterne, men undersøge om og hvorvidt vasketørre-toiletterne bliver brugt. Evalueringen peger på, at:

- En stor del af de vasketørre-toiletter, der er implementeret i de deltagende plejecentre, ikke bliver brugt. Det tyder på, plejecentrene har et behov for at blive mere skarpe på, hvilke grupper af borgere, der kan have glæde af at bruge vasketørre-toilettet. Vurderingen af de enkelte borgernes behov for vasketørre-toilet kan fx. ske med en screening, hvor personalet screener borgerne ift. at finde ud af, om det er match mellem borgerne og vasketørre-toilettet (jf. Langgadehusprojektet).
- Det er afgørende for at opnå et godt udbytte af vasketørre-toiletterne, at der afsættes tid til at medarbejdere får undervisning i, hvordan de skal arbejde med vasketørre-toiletter sammen med borgerne. I forlængelse af det skal der afsættes og prioriteres tid til videndeling og sparring blandt medarbejderne i brugen af vasketørre-toiletter. Nogle plejecentre har gode erfaringer med at udnævne en tovholder eller ressourceperson, som har en særlige viden om god praksis ift. brugen af vasketørre-toiletter.
- Når der flytter nye borgere ind på plejecentret skal medarbejderne være rustet til at kunne give borgerne en grundig vejledning i, hvordan borgerne skal bruge vasketørre-toilettet samt kunne tilpasse vasketørre-toiletternes indstillinger til borgerens individuelle behov og ønsker.
- Det kræver en særlig indsats og støtte fra medarbejders side, at få borgere med kognitive udfordringer, som fx. borgere med demens, til at samarbejde om at bruge vasketørre-toiletter. Erfaringer fra de deltagende plejecentre viser, at vasketørre-toiletterne ikke altid er anvendelige for borgere med demens, fordi de har en tendens til at blive utrygge og bange for vasketørre-toiletternes lyde og funktioner. Nogle borgere kan desuden have svært ved at benytte one-touch skyllefunktionen.

Friske og ressourcestærke borgere har størst glæde og gavn af vasketørre-toiletter

Evalueringen tegner et klart billede af, hvilke grupper af borgere, der har størst glæde og gavn af vasketørre-toiletterne. Evalueringen peger på, at:

- Den gruppe af borgere, som har størst glæde og gavn af vasketørre-toiletter er kendetegnet ved at være forholdsvis friske og ressourcestærke borgere, der typisk forstår, hvordan vasketørre-toiletterne fungerer og hvordan det skal betjenes. En del af disse borgere er – og har altid været - helt selvhjulpne i forbindelse med toiletbesøg, mens en anden del af disse borgere har brug for assistance fra personalet, fx. til at få støtte og guiding samt hjælp til at styre fjernbetjeningen til vasketørre-toilettet.

- De borgere, der slet ikke eller i mindre grad har glæde af vasketørre-toiletter er kendetegnet ved at være borgere med svære fysiske og/eller kongive funktionsnedsættelser, som ofte har et forholdsvist stort plejebehov.

Vasketørre-toiletter bidrager primært til at forbedre borgerens hygiejne og sundhed

De væsentligste gevinster for borgerne er, at vasketørre-toilettene er med til at give dem en bedre hygiejne, hvilket forventes at nedsætte risikoen for fx urinvejsinfektioner. Evalueringen peger på, at:

- Det er vanskeligt at dokumentere og fastsætte de borgernære effekter af at bruge vasketørre-toiletter. Blandt de adspurgte ledere, medarbejdere og borgere er der dog en klar formodning om, at brugen af vasketørre-toiletter er med til at forebygge urinvejsinfektioner, forstoppelse og lugtgener hos borgerne.
- De mest åbenlyse gevinster for de borgere, som bruger vasketørre-toilet, er en forbedret hygiejnefølelse. Borgerne oplever primært, at de bliver mere rene af at blive både vasket og tørret, hvilket øger deres velvære. Derfor opfatter borgerne vasketørre-toiletet som en ekstra luksus i hverdagen, der er med til at forbedre toiletbesøget. Dette vedrører særligt gruppen af de mest friske og selvhjulpne beboere på plejecentrene, som forstår at bruge vasketørre-toiletet selvstændigt eller i samarbejde med medarbejderne.
- Vasketørre-toiletter bidrager ikke til at gøre flere borgere helt selvhjulpne i forbindelse med toiletbesøg. Vasketørre-toilettene bidrager højest til at nedsætte behovet assistance ved toiletbesøg hos borgere, der har behov for hjælp til toiletbesøg.

Vasketørre-toiletter giver bedre arbejdsstillinger for plejepersonalet, men ikke for rengøringspersonalet

Evalueringsens belysning af vasketørre-toilettenes betydning for medarbejdernes arbejdsmiljø viser, at:

- Vasketørre-toiletter bidrager til at forbedre plejepersonalets fysiske arbejdsmiljø, idet vasketørre-toilettene giver bedre arbejdsstillinger samt lettere arbejdsgange.
- Vasketørre-toiletter giver rengøringspersonalet markant dårligere arbejdsgange, idet de er nødsaget til at stå i dårligere og mere slidsomme arbejdsstillinger end de gør ved rengøring af almindelige toiletter. Det omfatter fx tunge løft, når vasketørre-indsatsen skal af - og påtages for at blive rengjort.
- Medarbejdernes vurdering af vasketørre-toilettenes betydning for det psykiske arbejdsmiljø er kendetegnet ved at være meget borgerafhængig. De interviewede medarbejdere beretter fx om, at vasketørre-toilettene kan være med til at lette assisteret toiletbesøg med "friske" og ressourcestærke borgere således, at der er mere kvalitetstid mellem borgerne og medarbejderne, som støtter op om et godt psykisk arbejdsmiljø. I andre tilfælde giver vasketørre-toiletet anledning til konflikter og dårlig stemning, fordi borgere med fysiske eller kognitive vanskeligheder har svært ved at forstå, hvordan vasketørre-toilettene fungerer.

Brugen af vasketørre-toiletter har ikke medført en reel tidsbesparelse for medarbejderne, men kan i stedet bidrage til en mere fleksibel udnyttelse af den tid, de bruger på assisteret toiletbesøg

Evalueringen har set på, om borgernes brug af vasketørre-toiletter har medvirket til, at medarbejderne bruger mindre tid på assisterede toiletbesøg, og om vasketørre-toilettene har gjort det muligt for medarbejderne at udnytte deres tid og ressourcer mere fleksibelt. Evalueringen peger på, at:

- Vasketørre-toilettene ikke giver medarbejderne en tidsbesparelse, dels fordi borgerne ikke bliver helt selvhjulpne af at bruge vasketørre-toilettene og dels, fordi borgerne stadig har behov for, at medarbejderne assisterer ved toiletbesøg. Derudover, tager det typisk længere tid at bruge vasketørre-toiletter end

almindelige toiletter, fordi vasketørre-toiletterne er indstillet til at køre et fastlagt program på omkring fire minutter.

- Den tid som medarbejderne bruger på at assistere borgerne ved toiletbesøg, kan medarbejderne i nogle tilfælde bruge mere fleksibelt til at udføre småopgaver i hjemmet, mens borgeren sidder på vasketørre-toilettet. Det kan fx være småopgaver såsom at rede sengen, ryde op, vande blomster osv.

Behov for bedre rammer omkring organiseringen og understøttelsen af plejecentrene

Ledere og medarbejdere oplever en række udfordringer omkring driftsrammerne, som de mener, bør forbedres for at optimere brugen og udbyttet af vasketørre-toiletterne. Evalueringen peger på, at:

- Plejecentrene har behov for en bedre og tydeligere organisering af, hvem de kan trække på til at understøtte deres daglige drift af vasketørre-toiletterne. Det gælder bl.a. ift. opsætning, nedtagning og reparation af vasketørre-toiletterne, hvor der skal være mere tydeligt for plejecentrene, hvem der er ansvarlig for hvad og hvem plejecentrene kan kontakte hvis/når, de har behov for hjælp.
- Plejecentrene har behov for løbende understøttelse i form af en supportfunktion, fx en hotline, som plejecentrene altid kan kontakte, når de har akut behov for hjælp.
- Genbrugsordningen til vasketørre-toiletterne har ikke fungeret og bør derfor forbedres.

Behov for vasketørre-toiletter af højere kvalitet som er mere tilpasset borgerens behov

På baggrund af ledere og medarbejdernes erfaringer med vasketørre-toiletter anbefaler de, at der for fremtiden bliver implementeret vasketørre-toiletterne af højere kvalitet. Evalueringen peger på, at:

- Kvaliteten af de vasketørre-toiletter, der er implementeret er for ringe, hvilket bl.a. har betydet at vasketørre-toiletterne går hurtigt i stykker og skal til reparation.
- Borgerne er meget forskellige, derfor bør det være muligt at kunne vælge mellem forskellige typer af vasketørre-toiletter, så borgerne kan få en model, der er mere tilpasset deres individuelle behov. Der bør fx være en model, der er tilpasset tunge borgere med en stor volume. Det bør også være muligt at kunne regulere højden på vasketørre-toiletterne.
- Da vasketørre-toiletterne er svære at rengøre, bliver de ikke altid rengjort ordentligt. Det gør toiletterne uhygiejniske og ulækre, hvorfor medarbejdere og ledere efterlyser en anden model, der er lettere at rengøre.

2.2 METODE OG DATAGRUNDLAG

Evalueringen er gennemført i efteråret 2017 og er baseret på følgende kvalitative og kvantitative datakilder:

- Tre interview med borgere, der bor i plejecenter og bruger vasketørre-toilet.
- Fem interview med medarbejdere, der arbejder med borgere, som bruger vasketørre-toilet.
- Fire interview med ledere, herunder forstandere fra de tre deltagende plejecentre.
- En spørgeskemaundersøgelse (survey) blandt ledere og medarbejdere på de tre deltagende plejecentre.
- Gennemgang af 36 journaler på borgere med og uden vasketørre-toilet fra de tre deltagende plejecentre.

Spørgeskemaundersøgelsen har været åben for besvarelse i perioden fra 29. september 2017 til 1. november 2017, hvor der er indkommet i alt 36 besvarelser fra ledere og medarbejdere, som arbejder med borgere, der har et vasketørre-toilet. Der er en stor overvægt af besvarelser fra Langgadehus, som derfor er overrepræsenteret i datagrundlaget, mens de to andre plejecentre er stærkt underrepræsenteret. Da spørgeskemaundersøgelsen ikke har været gennemført blandt en afgrænset målgruppe af ledere og medarbejdere, har det ikke været muligt at udregne en svarprocent. Dette betyder bl.a., at datagrundlaget

fra spørgeskemaundersøgelsen ikke er repræsentativt, og at resultaterne skal tolkes med varsomhed. På den baggrund kan spørgeskemaundersøgelsen blot bidrage med viden, der giver et præj om overordnede tendenser.

Analysen i de følgende afsnit er derfor primært baseret på kvalitative data som er suppleret og kvalificeret med kvantitative data. Herved gør evalueringen brug af metodisk triangulering. Det betyder, at formålet med evalueringen er belyst med forskellige kvantitative og kvalitative datakilder, som samlet set styrker analysens validitet og kompenserer for svagheden ved kun at bruge én metode.

3. BAGGRUND

3.1 DE DELTAGENDE PLEJECENTRENE

SUF har i flere omgange implementeret vasketørre-toiletter på plejecentre. De tre plejecentre, der indgår i datagrundlaget for denne evaluering er Tingbjergghjemmet, Skulhøjgård og Langgadehus.

Perioden for en systematisk tilgang til implementering af vasketørre-toiletter strækker sig fra 2016 til 2017, hvor plejecentrene har fået tilbudt at få vasketørre-toiletterne gratis. Plejecentrene har desuden fået hjælp til implementeringen af vasketørre-toiletterne i form af undervisning og vejledning i, hvordan personalet kan arbejde med toiletterne i samarbejde med borgerne.

Baggrunden for, at de tre deltagende plejecentre valgte at få vasketørre-toiletter var forventningen om, at vasketørre-toiletterne kunne forbedre borgernes velvære, hygiejne og forebygge lugtgener samt urinvejsinfektioner. Ifølge forstanderne var det desuden afgørende for plejecentrens valg om at få vasketørre-toiletter, at de kunne få dem gratis. Det har gjort det muligt for plejecentrene at prøve vasketørre-toiletterne af i et større omfang end hvis de selv skulle stå for rekvirering af dem. Forstanderne nævner ydermere, at de ikke ville have fået så mange vasketørre-toiletter, hvis de selv skulle rekvirere dem. Hvis det var tilfældet, at plejecentrene selv skulle stå for rekvireringen af vasketørre-toiletterne, ville de muligvis købe dem til en mindre gruppe af borgere, som forventes at få størst glæde af dem.

3.2 PLEJECENTRENES IMPLEMENTERING AF VASKETØRRE-TOILETTER

De tre plejecentre som indgår i evalueringen har forskellige udgangspunkter og ståsteder for at arbejde med vasketørre-toiletter. Dette afsnit giver derfor en kort introduktion til, hvordan de tre plejecentre har arbejdet med at implementere vasketørre-toiletter frem til efteråret 2017.

Tingbjergghjemmet fik installeret vasketørre-toiletter hos alle beboere for ca. to år siden, men da beboere og medarbejdere havde store vanskeligheder ved at bruge vasketørre-toiletterne fik ca. 25 ud af de i alt 55 beboere fjernet vasketørre-toiletterne igen. Ifølge forstanderne er der (da interviewet blev foretaget i september 2017) højst tre borgere, som bruger vasketørre-toiletter og har glæde af dem. Ifølge forstanderen hænger ufordringerne med implementeringen af vasketørre-toiletter sammen med, at personalet ikke var klædt ordentligt på til at arbejde med vasketørre-toiletter. Derudover, har opstartsudfordringer med CURA betydet, at plejecentret måtte udsætte arbejde med implementering af vasketørre-toiletter til efteråret 2017. Eftersom plejecentret ikke har haft den fornødne viden til at arbejde

med og bruge vasketørre-toiletter, har personalet ikke opbygget erfaringer om brugen af vasketørre-toiletterne, hvilket resultaterne af denne evaluering skal ses i lyset af.

Skjulhøjgård har fået installeret vasketørre-toiletter til alle beboerne på plejecentret. Medarbejderne har været igennem et implementeringsforløb, hvor de har fået undervisning i og hjælp til brugen af vasketørre-toiletterne. Ifølge forstanderen har det været et meget velykket implementeringsløb, som bl.a. har betydet, at medarbejderne var motiveret for at arbejde med vasketørre-toiletterne fra starten. Medarbejderne har haft fokus på at få borgerne til at bruge vasketørre-toiletterne i det omfang, de kan. Ud af de i alt 40 borgere, der har fået installeret et vasketørre-toilet, er det ca. fem borgere, der bruger vasketørre-toiletet helt selvstændigt uden assistance fra personalet. Ca. 20 borgere bruger vasketørre-toiletet med assistance fra personalet. De resterende (ca. 15 borgere) bruger ikke vasketørre-toiletet, hvilket bl.a. skyldes, at beboerne ikke kan bruge vasketørre-toiletet, fordi det ikke kan bruges sammen med bækkenstol eller kateter.

Langgadehus fik implementeret de første vasketørre-toiletter medio 2016, som en del af et større projekt om implementering af velfærdsteknologi i stor skala. Vasketørre-toiletterne blev implementeret trinvis i flere runder, at de først blev implementeret på personaletoiletet og på handikaptoiletet, så borgerne havde mulighed for at prøve dem, før der blev taget beslutning om, hvorvidt de skulle have et i egen bolig. Medarbejderne foretog også en systematisk screening af alle borgerne for at finde ud af hvilke borgere, der kunne have glæde af et vasketørre-toilet. Vasketørre-toiletet er bl.a. implementeret hos 22 ud af 46 beboere på to afdelinger på Langgadehus. Det er dog kun 14 ud af de 22 beboere, som bruger vasketørre-toiletet i praksis, derfor mener medarbejderne, at det fremadrettet er nødvendigt med en mere målrettet screening af, hvilke borgere der har glæde af vasketørre-toiletter. Ifølge forstanderen og de adspurgte medarbejdere har der været en rigtig god implementeringsproces selvom, der har været nogle problemer i starten ift. opsætning og nedtagning af vasketørre-toiletterne.

Nedenstående skema giver et opsummeret overblik over status for implementeringen af vasketørre-toiletter på de tre plejecentre, som indgår i evalueringen:

Oversigt over implementeringen af vasketørre-toiletter i de deltagende plejecentre for efteråret 2017			
Plejhjem	Reimplementering/ Implementering	Stadie	Implementeringsgrad
TingbjergHjemmet	Reimplementering. Bliver færdig efterår 2017.	Fik vasketørre-toiletterne (model Coway) i 2015 – ikke blevet brugt grundet manglende viden. Igangværende implementering efterår 2017.	Lav implementeringsgrad. 3 ud af 55 borgere bruger de vasketørre-toiletter, der er implementeret på plejecentret. Det svarer til en implementeringsgrad på 5 %.
Skjulhøjgård	Reimplementering. Færdig implementeret sommer 2017.	Fik vasketørre-toiletter (model Coway) i alle 40 boliger, men de blev ikke brugt meget. Blev tilbudt reimplementering, hvilket plejecentret takkede ja til.	Middel implementeringsgrad. 25 ud af 40 borgere bruger de vasketørre-toiletter, der er implementeret på plejecentret. Det svarer til en implementeringsgrad på 63 %.
Langgadehus	Implementering. Færdig forår 2017.		Høj implementeringsgrad. 14 ud af 22 borgere bruger de vasketørre-toiletter, der er implementeret på plejecentret. Det svarer til en implementeringsgrad på 64 %.

4. RESULTATER OPNÅET VED IMPLEMENTERING AF VASKETØRRE-TOILETTER FOR BORGERNE

4.1 BRUG OG OPLEVELSE AF VASKETØRRE-TOILETTER

Fra interviewene med hhv. ledere og medarbejdere fremgår det tydeligt, at det er meget forskelligt, hvordan borgerne har taget imod vasketørre-toiletterne og hvilket udbytte, de har af dem.

De overordnede tendenser i ledernes og medarbejdernes udtalelser viser, at de beboere, som er glædest for vasketørre-toiletterne er kendetegnet ved at være relativt ressourcerstærke og selvhjulpne beboere, der har et forholdsvist godt fysisk og psykisk funktionsniveau. Denne gruppe af borgere ved, hvordan de skal bruge vasketørre-toiletet og har i forvejen typisk kunnet klare toiletbesøg selv. Disse borgere opfatter vasketørre-toiletet som en ekstra luksus, der får dem til at føle sig mere rene, og derved også større velværd. Enkelte borgere oplever desuden, at de har færre infektioner, som fx urinvejsinfektioner, efter de er begyndt at bruge vasketørre-toiletet. Der er også borgere som oplever, at vasketørre-toiletet ikke tørrer ordentligt, og at det tager for lang tid at blive vasket og tørret sammenlignet med et almindeligt toilet, selvom de overordnet er tilfredse med vasketørre-toiletet.

"De borgere der selv kan bruge vasketørre-toiletet får mest ud af det, og det giver dem noget mere værdighed i, at de ikke har brug for personalet til at vaske og tørre dem".
Medarbejder.

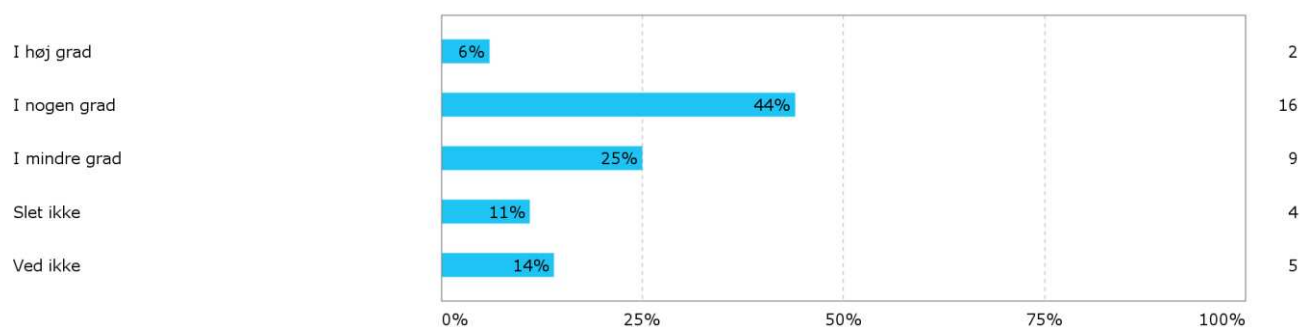
En anden gruppe af borgere er kendetegnet ved at have psykiske og/eller kognitive vanskeligheder, heriblandt borgere med demens. På to af plejecentrene oplevede personalet, at borgere med demens blev utrygge ved at bruge vasketørre-toiletet pga. dets lyde samt skylle- og tørrefunktion, fordi de ikke forstår, hvordan det virker og har svært ved at samarbejde med personalet om at bruge det. Det har konkret betydet, at nogle borgere med demens har fået fjernet vasketørre-toiletet igen, mens andre har brug for ekstra støtte og guideing fra personalet, som styrer fjernbetjeningen til vasketørre-toiletet under borgers toiletbesøg. I forlængelse af dette fortæller medarbejdere fra Langgadehus, at de har været gode til at få damer med demens til at bruge vasketørre-toiletterne. Det er i praksis forgået ved, at medarbejderen har givet en ekstra grundig guidning og forklaring om, hvad der sker undervejs, mens borgeren sidder på toiletet, og medarbejderen samtidig styrer fjernbetjeningen til vasketørre-toiletet.

Samlet set peger interviewene med ledere og medarbejdere på, at borgerne er splittet ift. deres oplevelse af vasketørre-toiletter, da det ofte er individuel fra borger til borger, hvordan de oplever og forstår at bruge vasketørre-toiletet. For at borgeren opnår en positiv oplevelse af at bruge vasketørre-toiletet, understreger interviewene med ledere og medarbejdere, at det for det første er afgørende, at borgerne får en god oplevelse med vasketørre-toiletet første gang de bruger det. For det andet er det afgørende, at der har været et godt implementeringsforløb og løbende hjælp til indstilling og reparation af vasketørre-toiletterne, så medarbejderne ved, hvordan vasketørre-toiletterne virker, og hvordan man som medarbejder skal samarbejde med borgeren om at indstille det.

Analysen af de samlede besvarelser af spørgsmålet om, hvorvidt vasketørre-toiletterne har forbedret borgernes toiletbesøg ift. alm. toiletter, bakker op om, at ledere og medarbejdere har forholdvist delte meninger om, hvorvidt vasketørre-toiletter her forbedret borgernes toiletbesøg ift. almindelige toiletter. Dog er en lille overvægt af besvarelserne til den positive side. Det viser sig ved, at 18 personer har svaret i *høj grad/i nogen grad*, mens 13 personer har svaret i *mindre grad/slet ikke*. Endelige svarer fem personer *ved ikke*. Den præcise svarfordeling fremgår af figur 1 nedenfor.

Figur 1:

I hvilken grad oplever du samlet set, at vasketørre-toiletter har forbedret borgernes toiletbesøg ift. alm. toiletter?

4.2 SELVHJULPENHED VED TOILETBESØG

Et af de centrale elementer i evalueringen omhandler, hvorvidt vasketørre-toiletterne er med til at gøre borgere selvhjulpne i forbindelse med toiletbesøg for bl.a. at styrke borgerens værdighed. Dette aspekt er belyst ud fra interview med ledere, medarbejdere og borgere samt spørgeskemaundersøgelsen.

Den samlede analyse af datakilderne peger entydigt på, at vasketørre-toiletterne i mindre omfang er med til at gøre borgere selvhjulpne. Vasketørre-toiletterne kan medvirke til at borgere, som i forvejen er meget selvhjulpne, bliver lidt mere selvhjulpne i forbindelse med toiletbesøg.

Fra interviewene med ledere og medarbejdere fremgår det, at det typisk er de borgere, der er mest "friske" rent fysisk og kognitivt, der har størst glæde og udbytte af vasketørre-toilettet, fordi de forstår, hvordan man skal bruge det. Derfor kan de oftest bruge det helt selvstændigt uden at involveret personale. I disse tilfælde er der hovedsageligt tale om en mindre gruppe af borgere, der også godt kunne klare toiletbesøg selvstændigt, før de fik vasketørre-toilet.

For andre borgere, som typisk også har et godt kognitivt funktionsniveau, men som er lettere udfordret på sit fysiske funktionsniveau, er vasketørre-toilettet med til at gøre dem mere i stand til selv at gå på toilettet uden at personalet er indblandet i toiletbesøget. Der er fx borgere, som nu selv er i stand til at tørre sig selv efter toiletbesøg. Det

"Selvom mange borgere også kunne klare toiletbesøg selv før, så er de lidt mere i stand til at klare toiletbesøg efter de har fået vasketørre-toilet. Vasketørre-toilettet er meget mere effektivt og gør, at borgerne selv kan vaske og tørre sig uden hjælp fra personalet".

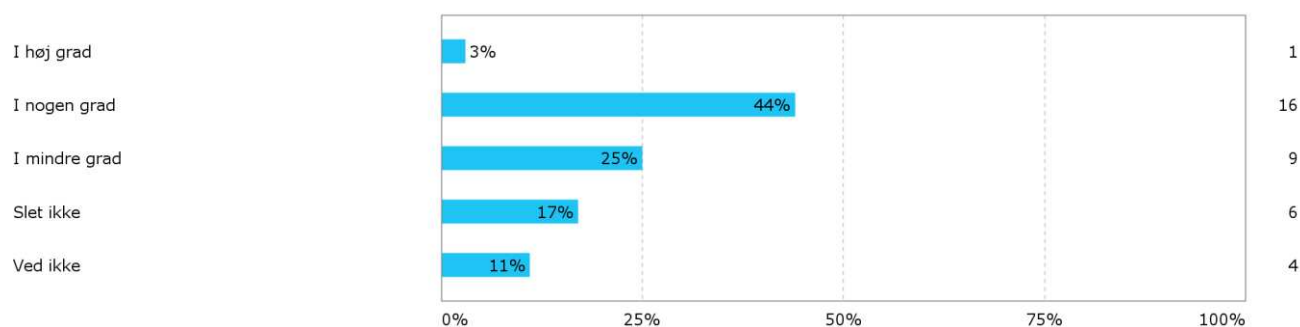
"De beboere, der bruger vasketørre-toiletter er ikke blevet mere selvhjulpne af at bruge det, men de er bare glade for at have det. De oplever velvære ved at føle sig mere ren af at bruge vasketørre-toilettet". Forstander.

betyder meget for de borgere, da det er med til at styrke deres oplevelse af værdighed og selvstændighed.

Interviewene med ledere og medarbejdere peger på, at vasketørre-toiletternes betydning for borgere med svære fysiske og/eller psykiske vanskeligheder generelt er kendetegnet ved, at vasketørre-toiletet er med til at gøre dem mere selvhjulpne i forbindelse med toiletbesøg, dog ikke i et sådant omfang, at de kan udvære støtte fra personalet. Denne gruppe af borgere kan dog have behov for mindre støtte fra personalet efter at de har fået vasketørre-toilet, hvorfor de er mere selvhjulpne end hvis de havde et almindeligt toilet. Dette er kendetegnende for den største gruppe af borgerne på de plejecentre, der indgår i evalueringen.

De ledere og medarbejdere, der har besvaret spørgeskemaundersøgelsen, tegner samlet set et relativt blandet billede af i hvilken grad vasketørre-toiletterne har gjort det muligt for borgeren at klare toiletbesøg selv. Det kommer til udtryk ved, at 17 personer har svaret *i høj grad/ i nogen grad*, mens 15 personer svarede *i mindre grad eller slet ikke*. Den præcise svarfordeling fremgår af figur 2 herunder.

Figur 2:
I hvilken grad oplever du samlet set, at vasketørre-toiletter har gjort det muligt for borgerne at klare toiletbesøgene selv?

Samlet set støtter besvarelserne fra spørgeskemaundersøgelsen op om den overordnede pointe fra interviewene om, at vasketørre-toiletter ikke gør borgerne 100 % selvhjulpne, hvis de ikke var det i forvejen. Vasketørre-tørretoiletter bidrager dog til, at borgerne i forskellig grad bliver lidt mere selvhjulpne.

4.3 GEVINSTER FOR BORGEREN IFT. HYGIEJNE OG SUNDHED

Som en del af denne evaluering har der været fokus på at undersøge, hvorvidt borgere opnår hygiejne- og sundhedsmæssige gvinster ved at bruge vasketørre-toilet. Evalueringen har derfor konkret forsøgt at afdække, hvorvidt brugen af vasketørre-toiletter medvirker til at forbedre borgerens hygiejne og reducere evt. luftgener, urinvejsinfektioner, forstoppelse og hudgener. Det er også forsøgt belyst, hvorvidt borgerne, der bruger ble, har brug for færre beer eller en mindre blestørrelse efter at borgeren er begyndt at bruge vasketørre-toilet. Disse emner er belyst ud fra medarbejderinterview, spørgeskemaundersøgelsen, interview med ledere og borgere samt en gennemgang af borgerjournaler.

Det har overordnet set vist sig at være meget vanskeligt at belyse samt dokumentere de borgernære hygiejne- og sundhedsgevinster ved af at bruge vasketørre-toilet. Derfor er der et mørketal forbundet med de borgernære effekter, som evalueringen blot er kommet et lille skridt nærmere en afdækning af.

Interviewene med hhv. ledere, medarbejdere og borgere understreger, at vasketørre-toiletterne medvirker til, at borgerne føler sig mere rene og opnår en bedre hygiejne af at blive vasket og tørret. Dette bliver nævnt som den primære gevinst for borgere. Brugen af vasketørre-toiletter forventes også at virke forbyggende ift. at undgå infektioner og unødigt lugt, men det er dog vanskeligt at dokumentere dette.

Både hvad angår lugt- og hudgener, beretter de interviewede ledere og medarbejdere samlet set om, at de ikke konkret har oplevet en mærkbar forbedring i forhold til færre urinvejsinfektioner samt lugt- og hudgener hos borgere. De har dog en stærk formodning om, at vasketørre-toiletter er med til at forebygge disse problemer gennem en forbedret renlighed og hygiejne.

Enkelte medarbejder nævner konkret i interviewene, at vasketørre-toilettets vaskefunktion er med til at forhindre, at særligt borgerne med ble ikke udvikler unødigt lugt op ad dagen. Det er en af gevinsterne ved den forbedrede hygiejne og renlighed, som vasketørre-toilettet giver, når det bliver brugt og er indstillet korrekt.

De interviewede ledere og medarbejders erfaringer omkring, hvorvidt vasketørre-tørretoilettet bidrager til at forebygge urinvejsinfektioner er meget spinkle. Ingen af lederne og medarbejderne har oplevet konkrete eksempler på, at en borger har fået færre urinvejsinfektioner efter vedkommende er begyndt at bruge vasketørre-toilet. Der er dog stor enighed blandt lederne og medarbejderne om, at en korrekt brug af vasketørre-toilettet forventes at kunne forebygge urinvejsinfektioner.

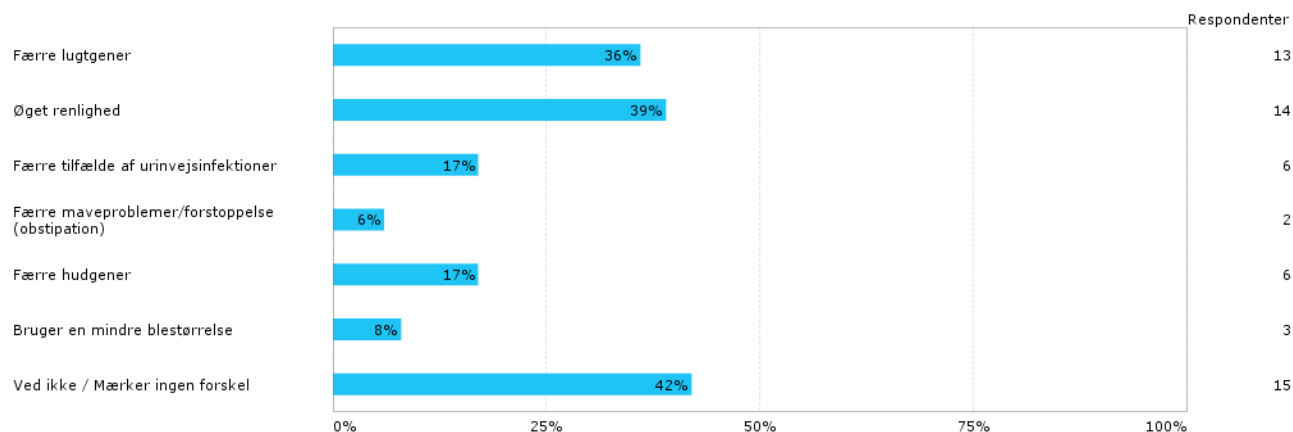
En af de tre interviewede borgere fortæller, at hun er meget glad for sit vasketørre-toilet og hun er overbevist om, at det har været med til at forebygge urinvejsinfektioner. På det plejecenter, hvor hun boede tidligere, var der ikke vasketørre-toiletter, og der døjede hun ofte med urinvejsinfektioner. Siden hun flyttede ind på Langgadehus og begyndte at bruge vasketørre-toilet, har hun ikke oplevet problemer med urinvejsinfektioner. Derfor er hun overbevist om, at vasketørre-toilettet virker forebyggende ift. infektioner.

"Håbet er, at hygiejnen bliver bedre, lugtgenerne bliver bedre, beboerne bliver mere selvhjulpne og en mindsket risiko for urinvejsinfektion. Hvis bare halvdelen af beboerne kan bruge vasketørre-toilettet, så vil det være fantastisk. Det er urealistisk, at alle beboere vil komme til at bruge det." Leder.

Interviewenes afdækning af, hvorvidt brugen af vasketørre-toiletter bidrager til at forebygge borgernes evt. problemer med forstoppelse (obstipation) og hudgener, som fx sår og svampeinfektioner viser, at erfaringerne herom er for spinkle til at kunne udlede noget om disse gevinster. Det samme gør sig gældende for belysningen af, hvorvidt borgerne bruger færre bleer eller mindre blestørrelser. Det tyder derfor på, at brugen af vasketørre-toiletter ikke har – eller endnu ikke har påvist – en synlig og mærkbar gevinst for borgerne på disse parametre.

Den samlede analyse af besvarelserne fra spørgeskemaundersøgelsen tegner et lidt mere klart billede af, hvilke borgernære gevinster, ledere og medarbejdere oplever, som følge af vasketørre-toiletter. Figur 3 viser ledernes og medarbejderens svarfordeling på spørgsmålene om de borgernære gevinster.

Figur 3:
Oplever du, at vasketørre-toiletter medvirker til at borgeren har ... (Sæt gerne flere kryds)

Samlet set understøtter besvarelserne af spørgeskemaet udtalelserne fra interviewene. Det gælder særligt resultatet om, at en af de primære gevinster ved borgernes brug af vasketørre-toiletter er øget renlighed og hygiejne, som forventes at virke forebyggende på lugtgener og urinvejsinfektioner.

I forsøg på at dokumentere, hvor stor en betydning brugen af vasketørre-toiletter har på forekomsten af urinvejsinfektioner, er der foretaget en journalgennemgang i CURA på 36 udvalgte borgere fra de tre plejecentre. I gennemgangen af borgernes journaler har der været fokus på at dokumentere, hvorvidt udvalgte borgere har et vasketørre-toilet, om de bruger det, og om der er registreret urinvejsinfektioner.

Gennemgangen af journalerne viser, at 14 ud af de 36 borgere ikke har et vasketørre-toilet, og at tre ud af de 14 borgere har haft urinvejsinfektioner. Ni af de 36 borgere har et vasketørre-toilet, men bruger det ikke. Blandt disse ni borgere er der registreret urinvejsinfektion hos én borger. Endelig har de resterende 13 borgere et vasketørre-toilet og bruger det. Blandt disse 13 borgere er der registreret tilfælde med urinvejsinfektion hos fire borgere.

Samlet set viser analysen af borgerjournaler, at der ikke er et særligt sammenfald mellem dét at have vasketørre-toilet og antallet af urinvejsinfektioner, da der er en meget lige fordeling mellem antallet af urinvejsinfektioner blandt de borgere, der bruger vasketørre-toilet og dem der ikke gør. Analysen af vasketørre-toiletternes betydning for forebyggelse af urinvejsinfektion er således hverken med til at be- eller afkræfte, at vasketørre-toiletter nedsætter risikoen for urinvejsinfektioner. Dette skal dog ses i lyset af, at der er tale om forholdsvis få og meget forskellige borgere, hvorfor resultatet ikke er repræsentativt. Plejecentrenes registreringer af urinvejsinfektioner har desuden været meget forskellige, derfor kan der være tilfælde med urinvejsinfektioner, som enten ikke er opdaget eller ikke er registreret i borgerens journaler. Alt i alt er analysen af borgerjournalerne således behæftet med en meget stor usikkerhed.

5. RESULTATER OPNÅET VED IMPLEMENTERING AF VASKETØRRE-TOILETTER FOR PERSONALE OG LEDERE

5.1 FRIGIVELSE AF TID

Dette afsnit belyser, hvorvidt borgernes brug af vasketørre-toiletter har frigivet tid hos personalet ift. toiletbesøg. Afsnittet belyser dels om personalet har fået frigivet tid som følge af, at borgerne er gået fra assisteret toiletbesøg til selvhjulpne toiletbesøg, og dels om personalet har fået frigivet tid som følge af, at borgere er gået fra assisteret toiletbesøg til mindre assisterede toiletbesøg. Analysen i dette afsnit er baseret på interview med ledere og medarbejdere samt spørgeskemaundersøgelsen.

Interviewene og besvarelserne af spørgeskemaundersøgelsen viser, at personalet ikke har fået frigivet tid som følge af, at borgere er gået fra assisteret toiletbesøg til helt selvhjulpne toiletbesøg (jf. afsnit 4.2). Det skyldes, at de fleste borgere, som har fået assisteret toiletbesøg, før de fik vasketørre-toilet, stadig har brug for at personalet er til stede, mens de sidder på vasketørre-toilettet.

"Vasketørre-toilettet har ikke frigivet tid hos personalet, så det er af særlig betydning. De fleste borgere, som har fået vasketørre-toilet, har stadig brug for at personalet er til stede, derfor er frigivelse af tid ikke nogen stor gevinst". Medarbejder.

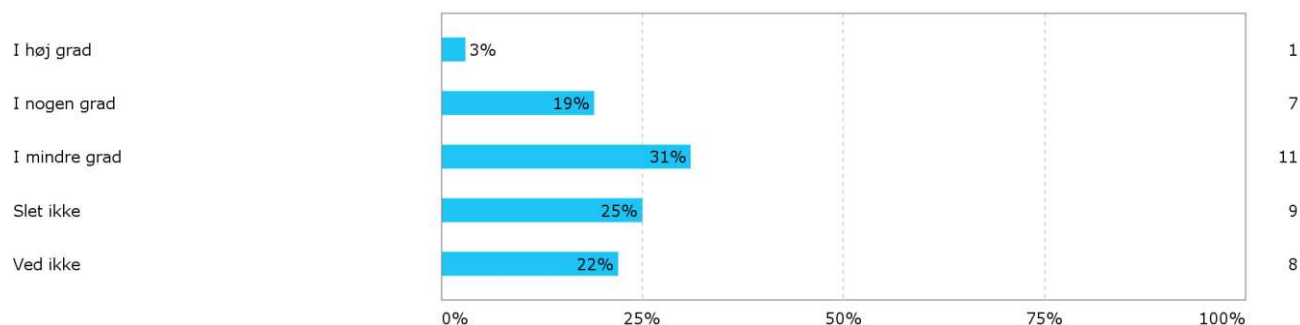
I interviewene med ledere og medarbejdere beretter flere om, at det tager længere tid for både borgere og medarbejdere, når toiletbesøget foregår med vasketørre-toilet. Det skyldes, at toilettet altid vasker og tørre, hvilket tager ekstra tid ift. almindelige toiletter. Selvom vasketørre-toiletterne gør toiletbesøgene lidt længere, oplever de adspurgte beboere og medarbejdere, at det er ok, da vaske- og tørrefunktionerne forventes at forbedre borgernes hygiejne.

"Medarbejderne sparer ikke tid på borgerens brug af vasketørre-toilet, da de bruger mere tid ved at borgerne sidder der, men medarbejderne synes, at det er ok, fordi at det er med til at give borgerne en bedre hygiejne". Leder.

Spørgeskemaundersøgelsen viser også, at vasketørre-toiletterne ikke eller i mindre grad frigiver tid hos personalet. Det skyldes, at de fleste borgere med vasketørre-toilet har brug for, at personalet er til stede, når de skal på toilettet. Dette resultat fremgår af figur 4:

Figur 4:

I hvilken grad oplever du, at borgerne har mindre brug for personalets hjælp til at klare toiletbesøg efter, at de har fået vasketørre-toilet?

Analysen viser samlet set, at borgernes brug af vasketørre-toiletter ikke frigiver tid hos personalet, hvorfor frigivelse af tid ikke er en væsentlig gevinst for personalet.

5.2 FLEKSIBEL UDNYTTELSE AF TID OG MEDARBEJDERRESSOURCER

Dette afsnit belyser om og hvordan vasketørre-toiletterne har givet en mere fleksibel udnyttelse af medarbejderressourcer. Afsnittet er baseret på analyse af interview med ledere og medarbejdere.

Den assistance, som medarbejderne yder ved assisteret toiletbesøg varierer afhængig af borgerens funktionsniveau. For de borgere, der typisk kun har brug for lettere hjælp i forbindelse med toiletbesøg, er der tilfælde, hvor medarbejderne udfører andre mindre opgaver i hjemmet, mens borgerne sidder på vasketørre-toilettet. Det kan fx være småopgaver som at rede seng, ryde op, vande blomster og dokumentere i CURA. På den måde er der tilfælde, hvor vasketørre-toiletterne gør det muligt for medarbejderne, at udnytte tiden lidt mere effektivt og fleksibelt ved at udføre andre småopgaver i hjemmet i forbindelse med assisteret toiletbesøg.

I forlængelse af det ovenstående, skal det understreges, at det langfra er i alle tilfælde, hvor vasketørre-toiletterne medvirker til en lidt mere fleksibel udnyttelse af tid og medarbejderressourcer. Hvorvidt det er muligt for medarbejderne at udnytte tiden brugt ved toiletbesøg til andre opgaver i hjemmet afhænger i høj grad af borgernes funktionsevne.

Samlet set peger interviewne på, at vasketørre-toiletterne ikke giver en makant og mærkbar fleksibel udnyttelse af tid og medarbejderressourcer, men at det i nogle tilfælde kan være en sidegevinst for medarbejderne.

"Der er ikke borgere, der er blevet selvhjulpne af at bruge vasketørre-toilet, men det giver en anden måde at yde pleje på, og medarbejderne kan lave noget andet i boligen, mens de allerede er i borgernes hjem og hjælper ved toiletbesøg".
Leder.

"Det kommer an på borgeren om det er muligt at udnytte tiden brugt på assisteret toiletbesøg fleksibelt. Der er fx en borger, som er halvsidet lammet og tidligere skulle personalet hjælpe hende på toilettet, men nu kan hun selv sætte sig på vasketørre-toilettet, og mens hun sidder der, kan man så lave noget andet imens, fx rede sengen, så udnytter man tiden fleksibelt og får ikke dårlige arbejdsstillinger".
Medarbejder.

5.3 ARBEJDSMILJØ

Vasketørre-toiletternes indvirkning på medarbejdernes fysiske og psykiske arbejdsmiljø er forsøgt belyst med interview og spørgeskemaundersøgelsen blandt ledere og medarbejdere.

Det er gennemgående for ledernes og medarbejdernes vurdering af arbejdsmiljøet, at vasketørre-toiletter ikke har haft en særlig mærkbar indflydelse på arbejdsmiljøet samlet set. Medarbejdernes oplevelse af, hvorvidt arbejdsmiljøet er forbedret eller forværret afhænger typisk af borgerne, og hvor let eller svært borgeren har ved at bruge vasketørre-toilettet.

Det fysiske arbejdsmiljø

Enkelte medarbejdere beretter om, at vasketørre-toiletterne er med til at forbedre det fysiske arbejdsmiljø, da medarbejderne står i arbejdsstillinger, der er mere skånesomme for kroppen sammenlignet med de arbejdsstillinger, der skal bruges, når medarbejderne skal assistere borgere, som bruger et almindeligt toilet. Dét, at medarbejderne ikke skal bøje sig for at tørre og evt. vaske borgerne betyder, at vasketørre-toiletterne giver medarbejderne bedre arbejdsstillinger. På den baggrund bidrager vasketørre-toiletterne til at forbedre det fysiske arbejdsmiljø for de medarbejder, der står for den daglige pleje, da vasketørre-toiletterne giver bedre arbejdsstillinger og færre arbejds gange.

I interviewene nævner flere medarbejdere og ledere desuden, at rengøringspersonalet har vanskeligt ved at rengøre vasketørre-toiletterne. Det hænger sammen med, at rengøringspersonalet er nødsaget til at stå i meget dårlige arbejdsstillinger for at rengøre vasketørre-toiletterne sammenlignet med de mere skånsomme arbejdsstillinger, der bruges ved rengøring af almindelige toiletter. Det fysiske arbejdsmiljø er således forringet markant for rengøringspersonalet, idet de står i arbejdsstillinger, der er mere belastende for kroppen og skal udføre tunge løft, når vasketørre-toilettet skal af- og påsættes.

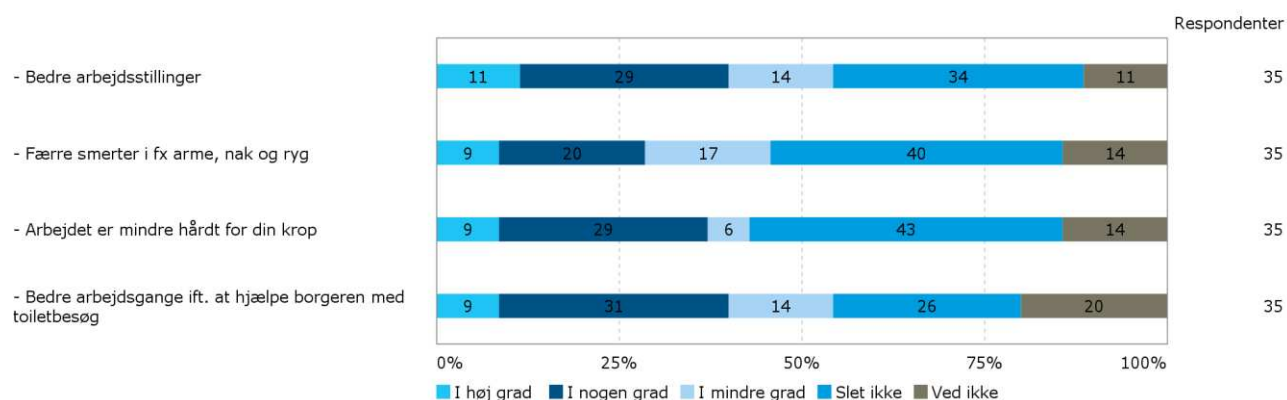
Figur 5 viser svarfordelingen på spørgsmålene om det fysiske arbejdsmiljø. Svarfordelingen støtter op om, at det er forholdsvis individuelt, hvorvidt brugen af vasketørre-toiletterne har haft en mærkbar positiv indvirkning på det fysiske arbejdsmiljø. Der er dog en overvægt af lederne og medarbejderne, som mener, at vasketørre-toilettet *i mindre grad* eller *slet ikke* haft mærkbar indflydelse på arbejdsmiljøet ift. de fire aspekter ved det fysiske arbejdsmiljø, som spørgeskemaundersøgelsen har fokus på, dvs. arbejdsstillinger, smerter, slid på kroppen og arbejds gange.

"Man bruger ikke så mange kræfter på at stå og hjælpe på toiletbesøg, derfor er det fysiske arbejdsmiljø forbedret".
Medarbejder.

"Der er ikke rigtig sket en mærkbar forbedring af de fysiske arbejdsmiljø, det er meget det samme. Det psykiske arbejdsmiljø er også meget uændret, fordi man har stadig konflikter med borgerne, hvis de ikke bryder sig om at bruge vasketørre-toilettet. De demente kan blive rigtig vrede over vasketørre-toilettet, men ellers ift. dem, hvor det bare går godt med vasketørre-toilettet, her er der ingen konflikter. Så det psykiske arbejdsmiljø er hverken forbedret eller forringet".

Figur 5:

I hvilken grad har borgernes brug af vasketørre-toiletter haft en mærkbar positiv indvirkning på dit fysiske arbejdsmiljø ift. ...

Det psykiske arbejdsmiljø

Ifølge de deltagende medarbejdere og ledere er det psykiske arbejdsmiljø generelt set ikke mærkbart forandret efter, at de har fået vasketørre-toiletter på plejecentrene.

Ved toiletbesøg for borgere med demens kan der opstå konflikter med borgere, fordi de fx ikke forstår, hvordan de skal bruge vasketørre-toilettet. Andre borgere er glade for vasketørre-toilettet, og i sådanne tilfælde kan det give medarbejderne oplevelsen af, at de får ekstra kvalitetstid med borgeren, fordi medarbejderne har mere tid til at fokusere på at skabe en god dialog og kontakt med borgeren, når medarbejderne ikke skal tænke på at tørre og evt. vaske borgeren. Vasketørre-toilettet kan således gøre det nemmere for medarbejderne at være i øjenhøjde med borgeren, når medarbejderne ikke skal tørre og vaske dem. Det forventes at give borgerne en forbedret oplevelse af værdighed samt medvirke til at undgå konflikter og stressede situationer mellem borgeren og medarbejderen.

En enkelt medarbejder nævner konkret, at vasketørre-toiletterne er med til at forbedre det psykiske arbejdsmiljø, fordi vasketørre-toiletterne er med til at minimere udadreagerende adfærd og konflikter mellem borger og medarbejder ved assisteret toiletbesøg. Det har betydning for medarbejderne, hvis de oplever, at de ikke bliver så belastet af at hjælpe borgerne med toiletbesøg.

Figur 6 viser, hvordan ledere og medarbejdere har vurderet vasketørre-toiletternes betydning for det psykiske arbejdsmiljø ift. at opnå færre konflikter og mere overskud i løbet af arbejdsdagen. Svarfordelingen viser en tydelig overordnet tendens til, at vasketørre-toiletterne i mindre grad eller slet ikke har haft en mærkbar positiv indvirkning på arbejdsmiljøet ift. de to områder, der er spurgt ind til, dvs. konflikter og psykisk

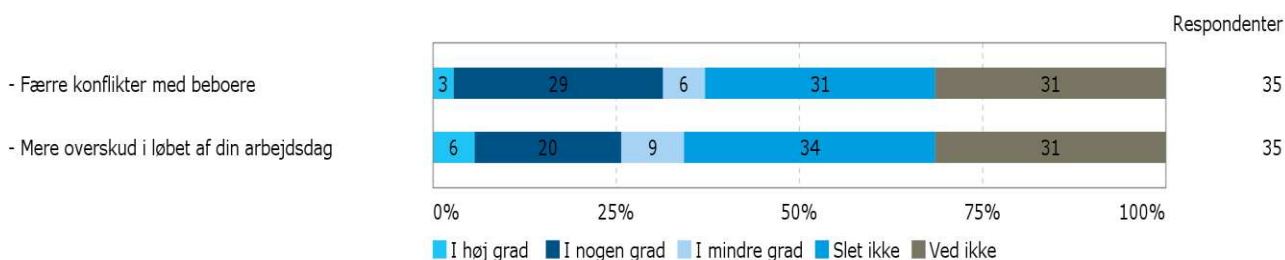
"Det psykiske arbejdsmiljø er måske lidt forbedret, fordi man har en bedre tid sammen med borgeren, når de er på toilet". Leder.

"Der er borgere med svær demens, som har vænnet sig til at bruge vasketørre-toilettet, så gruppen af svært kognitivt svækkede kan ikke udelukkes, de har blot brug for mere hjælp. For gruppen af demente er vasketørre-toilettet med til at man undgår konflikter, fordi der er nogle, der måske føler det som et overgreb at blive vasket på almindeligvis med hjælp fra personalet". Leder.

overskud i løbet af arbejdsdagen. Det er dog værd at bemærke, at næsten en tredjedel af respondenterne har svaret *ved ikke* på begge spørgsmål, hvilket indikerer, at de ikke er bevidste om, hvilken betydning vasketørre-toiletterne kan have på det psykiske arbejdsmiljø generelt set.

Figur 6:

I hvilken grad har borgernes brug af vasketørre-toiletter haft en mærkbar positiv indvirkning på dit psykiske arbejdsmiljø ift. ...

6. ERFARINGER OG LÆRING

6.1 OPLEVEDE UDFORDRINGER VED DE IMPLEMENTEREDE VASKETØRRE-TOILETTER

Interviewene med medarbejdere og borgere afslørede en række af de udfordringer som ledere, medarbejdere og borgere har erfaret med implementeringen og den daglige brug af vasketørre-toiletter. For at give et overblik over de meste centrale udfordringer er de listet og beskrevet kortfattet i det følgende:

- Den løbende tilpasning og justering af vasketørre-toiletternes funktioner**
 Flere borgere og medarbejdere giver i interviewene udtryk for, at de har problemer med at indstille funktionerne i vasketørre-toiletterne til borgernes individuelle behov og ønsker. Det betyder, at vasketørre-toiletterne i mange tilfælde ikke er tilpasset borgerne. På den baggrund er der nogle borgere, der ikke bruger vasketørre-toiletet, mens andre borgere bruger vasketørre-toiletterne, selvom de ikke er indstillet optimalt.
- Vasketørre-toiletterne kan ikke bruges til de borgere, der sidder på bækkenstol**
 Flere ledere og medarbejdere oplyser, at en af de største ulemper med den type vasketørre-toilet, der er implementeret er, at de ikke kan benyttes af borgere, der bruger bækkenstol, hvilket mange borgere gør, når de skal på toilet og i bad. Det er en udfordring, da de borgere ofte er de mest plejetunge, og det er netop dem, der forventes at kunne have gavn af vasketørre-toiletet. Enkelte medarbejdere har i den forbindelse udtrykt ønske om, at der bliver lavet en bækkenstol, som kan bruges sammen med et vasketørre-toilet.
- Vasketørre-toiletterne er for høje til beboerne**
 Erfaringerne fra implementeringen af vasketørre-toiletter på Skjulhøjgård viser bl.a., at vasketørre-toiletternes højde ikke passede til beboerne. Vasketørre-toiletterne var så høje, at beboerne ikke kunne nå gulvet. Plejecentret løste denne udfordring ved at købe skamler til alle de beboerne, der bruger vasketørre-toilet, men det ville have været smartere, hvis det var muligt at tilpasse højden på vasketørre-toiletterne.
- Svært at rengøre vasketørre-toiletterne**
 Udfordringerne ved at rengøre vasketørre-toiletet bliver nævnt af alle de plejecentre, der har bidraget til evalueringen. Rengøringspersonalet oplever, at vasketørre-toiletterne er tunge og svære at rengøre. Det er især rengøringen af rillen på toiletbrættet og dysserne, som er meget svære at rengøre. Flere af plejecentrene efterspørger derfor hjælp til, hvordan vasketørre-toiletterne skal rengøres.

- **Vasketørre-toiletterne går hurtigt i stykker**

Flere ledere og medarbejdere har erfaret, at vasketørre-toiletterne går hurtigt i stykker. Det kommer fx helt konkret til udtryk ved, at toiletbrættet nemt knækker, fordi det ikke kan holde til at blive brugt af tunge borgere. Personalet har desuden oplevet problemer med, at vasketørre-toilettet hælder nedad og at toiletbrættet er lidt skrå.

- **Behov for bedre hjælp til reparation og løbende support**

Et genngemgående ønske blandt medarbejdere og ledere på de afspurgte plejecentre er, at få bedre hjælp til reparation af vasketørre-toiletterne og løbende support, fx. til at indstille toiletterne, så de er individuelt tilpasset de enkelte borgers behov. Flere af plejecentrene fortæller, at det har været udfordrende at få HMC til at komme ud og hjælpe med reparation og support løbende. Det har generelt set betydet, at beboere, som ellers havde lyst til at bruge vasketørre-toiletterne, ikke gad vente mere på, at det bliver installeret korrekt. Nogle beboere har derfor mistet modet ift. at bruge vasketørre-toiletterne.

- **Behov for tydeligere arbejdsgange omkring løbende drift og understøttelse af vasketørre-toiletterne**

Aftalerne omkring de overordnede arbejdsgange for den løbende vedligeholdelse, reparation og drift af vasketørre-toiletterne er blevet for diffus undervejs. Der mangler især tydelige arbejdsgange ift. hvad man gør, hvis vasketørre-toilettet går i stykker, op- og nedtagning, installering af el og vand mv. Der bør være rammer for, hvem plejecentrene kan kontakte, når de har behov for hjælp. Hvis det bliver for udgiftstunget, at få hjælp til vasketørre-toiletterne, er der sikkert plejecentre, der vil vælge vasketørre-toiletterne fra ifølge nogle af de afspurgte ledere og medarbejdere.

- **Vasketørre-toiletterne tåler ikke vand og kan derfor ikke bruges ved bad**

Alle plejecentre opleve det som en stor ulempe, at der ikke må komme vand på vasketørre-toilettet. Det betyder, at borgeren ikke kan sidde på vasketørre-toilettet mens vedkommende bliver badet, derfor er de nødt til at have badestole ind i boligerne. Førhen, hvor der blev brugt almindelige "gamle" toiletter, sad borgerne på toilettet, mens medarbejderne badede dem. Flere af de adspurgte medarbejdere synes det er ærgerligt, at det ikke kan lade sig gøre med vasketørre-toiletterne.

- **Utryghed blandt borgere med demens**

Som beskrevet tidligere, er borgere med demens i mange tilfælde utrygge, forskrækkede og bange for at bruge vasketørre-toiletterne. Det skyldes dels, at nogle borgere med demens har svært ved at forstå vasketørre-toilettets funktioner, og at de ikke selv kan betjene fjernbetjeningen til vasketørre-toilettet. Det kan således være udfordrende for borgere med demens at bruge vasketørre-toilettet.

6.2 PLEJECENTRENES ANBEFALINGER OG RÅD

Dette afsnit præsenterer de interviewede ledernes og medarbejdernes anbefalinger og råd til, hvad det er vigtigt at være opmærksom ved en evt. implementering af flere vasketørre-toiletter i SUFs plejecentre.

Der er bred enighed blandt de afspurgte ledere og medarbejdere om, at vasketørre-toiletter er en god ide, når de fungerer og bliver implementeret godt. På baggrund af deres erfaringer kan de således anbefale vasketørre-toiletterne til andre plejecentre i de tilfælde, hvor borgeren har glæde af det. De gør samtidig opmærksom på en række forhold, som er centrale for at sikre et optimalt og vellykket udbytte af vasketørre-toiletterne:

- **Et godt og grundigt implementeringsforløb er afgørende**
Det er især afgørende for at udnytte vasketørre-toiletternes potentiale, at medarbejderne får god undervisning i, hvordan de skal arbejde med vasketørre-toiletterne i samarbejde med borgerne. Der skal være en god implementering og undervisning – og der skal afsættes tid til at man kan oplære andre kolleger, fordi det tager lang tid. Det er vigtigt, at man har noget personale, der er engageret og ved, hvordan de skal bruge det, og at det bliver implementeret med det samme, når der fx. kommer nye borgere. Det er ligeledes vigtigt, at ny beboer bliver introduceret til det. Et godt implementeringsforløb er således centralt og afgørende for en vellykket brug og udbytte af vasketørre-toiletterne.

”Man skal have støtte til implementering ellers kommer det ikke til at fungere. Det er vigtigt, at der er en nogle tovholdere på det, der hjælper med implementeringen. Det skal man bl.a., fordi vasketørre-toiletterne skal indstilles, når der kommer nye beboer. Det skal man have hjælp til.” Leder.

- **Grundigere screening og vurdering af hvilke borgere, der har gavn af vasketørre-toiletet**
Erfaringerne fra de deltagerne plejecentre viser, at der generelt er implementeret flere vasketørre-toiletet end det har vist sig at være behov for. Dette skyldes bl.a., at det har været gratis for plejecentrene, at få vasketørre-toiletterne, men lederne er enige om, at hvis de selv skulle betale for vasketørre-toiletterne ville de enten ikke har fået dem eller de ville kun have fået dem til en mindre gruppe af borgere, som forventes at have størst gælder af dem, da erfaringerne fra plejecentrene viser, at kun et fåtal af borgere kan benytte vasketørre-toiletet fast, hvorfor det er unødvendigt at implementere dem hos alle beboere.

- **Vasketørre-toiletter af højere kvalitet**
Der er enighed blandt de plejecentre med længst erfaringer i at bruge vasketørre-toiletterne, at kvaliteten af de vasketørre-toiletter, der er købt ind er forholdsvist ringe, hvilket bl.a. også er årsagen til, at de hurtigt går i stykker og skal repareres. Flere medarbejdere og ledere gør i den forbindelse opmærksom på, at der findes bedre modeller på markedet end de vasketørre-toiletter, Københavns Kommune har købt ind. En leder nævner konkret, at det er bedre at købe færre vasketørre-toiletterne af højere kvalitet, som er tilpasset borgere.

”Der findes bedre modeller på markedet end de vasketørre-toiletter, som Kommunen har købt ind. Det er ikke den optimale model. Jeg håber, at SUF har lært, at det ikke er godt at købe billigt og stort ind – og det skal ske i nogle små rul. Vi skal ikke masseimplementere. Der brude være 2-3 toilettyper at vælge imellem, så de er mere tilpasset borgernes behov.”

- **Vasketørre-toiletterne kommer primært borgerne til gavn**
Ifølge ledere og medarbejdere er det primært borgerne, der har gavn af vasketørre-toiletterne, og de bør således primært implementeres for borgernes skyld og kun i mindre grad for at lette medarbejdernes arbejde. Udgangspunktet for valget om at implementere vasketørre-toiletter hænger sammen med lederne forventninger om, at borgerne oplever mere værdighed og livskvalitet i form af en bedre hygiejnefølelse, færre lugtgener, mindre behov for hjælp fra personalet til at blive tørret ved toiletbesøg samt en forbedret sundhed gennem færre urinvejsinfektioner. Selvom de borgernære effekter af vasketørre-toiletet ikke er veldokumenterede, har lederne og medarbejdere en stærk formodning om, at vasketørre-toiletterne har en positiv effekt på borgerne.

”Det er ikke så kompliceret at bruge vasketørre-toiletter, men det kræver noget planlægning. Derfor er det vigtigt, at der kommet styr på driftsrammerne, som skal være bedre, og der skal være en bedre løbende understøttelse af plejecentrene.” Leder.

- **Bedre organisering og understøttelse af supporten til plejecentrene**

Erfaringerne fra plejecentrenes arbejde med implementering af vasketørre-toiletter peger på en række forhold, der bør forbedres omkring organiseringen og understøttelsen af plejecentrenes daglige arbejde med vasketørre-toiletter. Plejecentrene understreger især, at der skal være mulighed for løbende, at få hjælp til indstilling og reparation af vasketørre-toiletterne. Det praktiske omkring opsætning, brug og nedtagning af vasketørre-toiletterne skal også være bedre organiseret, og der skal være en genbrugsordning som fungerer. En leder nævner, at plejecentrene helt konkret har brug for en hotline, der kan kontaktes, når der opstår spørgsmål og problemer. Samlet set er det vigtigt, at der er en tydelig organisering og rollefordeling ift. hvem, der har ansvaret for de forskellige dele af den daglige drift, vedligeholdelse og reparation af vasketørre-toiletterne således, at plejecentrene understøttes løbende i at sikre en mere optimal brug af vasketørre-toiletterne.